

COOPERARE TRANSNAȚIONALĂ ÎN DOMENIUL FORMĂRII PROFESIONALE A FORȚEI DE MUNCĂ

TRANSNATIONAL COOPERATION IN PROFESSIONALIZATION OF LABOUR STAFF

CZU: 37 (4) : 339.9

Oleg FRUNZE,
doctor, lector universitar,
Academia de Administrare Publică

SUMMARY

Many transnational cooperation projects have opportunities for a wide range of organizations, including universities, education and training providers, think-tanks, research organizations, and private businesses. Learning mobility opportunities aim to encourage the mobility of students, staff, trainees, apprentices, volunteers, youth workers and young people.

Keywords: *transnational, cooperation, learning mobility.*

REZUMAT

Multe proiecte de cooperare transnațională au oportunități pentru o gamă largă de organizații, inclusiv universități, furnizori de educație și formare, think-tank-uri, organizații de cercetare și întreprinderi private. Obiectivele mobilității educaționale au ca scop încurajarea mobilității studenților, a personalului, a stagiarilor, a ucenicilor, a voluntarilor, a lucrătorilor cu tineretul și a tinerilor.

Cuvinte-cheie: *transnațional, cooperare, mobilitate educațională.*

„Principala speranță a unui popor constă în educația corectă a tineretului său”
Desiderius Erasmus

Pentru a avea acces la noi oportunități, trebuie să ai capacități, iar aceste capacități sunt construite pe baza sănătății și a competențelor, deci pe baza educației. Oportunitățile ce le poate oferi cooperarea transnațională în domeniul formării profesionale sunt acțiuni comune pentru promovarea cooperării între specialiști din diferite sectoare de educație și formare, fie în situații formale și nonformale, pentru dezvoltarea metodelor inovatoare de predare și învățare. Mai poate fi și

cooperarea dintre diferitele tipuri de oferte de orientare și consiliere, pentru a acoperi decalajele dintre serviciile educaționale și încurajarea rețelelor de specialiști policalificați.

Cooperarea privind politicile europene în domeniul educației și formării profesionale a început în 1995, odată cu adoptarea Cărții Albe privind educația și formarea profesională. „A preda și a învăța - spre societatea cunoașterii”, prin care UE se autodefineste ca îndreptându-

se spre o societate care învață, bazată pe dobândirea de noi cunoștințe și pe învățarea pe tot parcursul vieții. Documentul a fost publicat chiar înainte de lansarea, în 1996, a Anului European al Învățării pe tot parcursul vieții.

În anul 1997 Comisia Europeană a lansat comunicarea Pentru o Europă a cunoașterii, care leagă obiectivul învățării pe tot parcursul vieții cu propunerile de programe privind educația și formarea în perioada 2000-2006.

În anul 2000 a fost lansat Programul SocratesII (253/2000/EC, 24 ianuarie 2000), a demarat subprogramul Grundtvig care vizează educația adulților și programul Youth (1031/2000/EC, 13 April 2000).

În noiembrie 2006 a apărut Programul de învățare pe tot parcursul vieții 2007-2013, care reunește fostele programe Socrates și Leonardo da Vinci.

Un șir de programe sunt actuale și astăzi, printre care „Învățare pe tot parcursul vieții”, „Tineret în acțiune” (YiA) și Erasmus Mundus, la fel și Centrul Național Europass, Unitatea Națională Eurydice și Rețeaua Eurodesk.

Europass reprezintă portofoliul european compus din cinci documente cu ajutorul cărora competențele și calificările pot fi înțelese în mod clar și cu ușurință în Europa, crescând gradul de mobilitate atât pe piața muncii, cât și nivelul educației. Acesta a fost adoptat la 18 aprilie 2018, prin Decizia (UE) 2018/646 a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru comun pentru furnizarea unor servicii mai bune pentru competențe și calificări.

Eurydice este o rețea de 42 de unități naționale cu sediul în 38 de țări ale programului Erasmus+. Sarcina rețelei este să explice cum sunt organizate sistemele educaționale în Europa și cum funcționează acestea. Eurydice publică descrierile sistemelor naționale

de învățământ, rapoarte comparative dedicate unor subiecte, indicatori și statistici specifice, precum știri și articole legate de domeniul educației. Rapoartele arată modul în care țările abordează provocările la toate nivelurile de educație: educația timpurie și îngrijirea copiilor, învățământul primar și secundar, învățământul superior și învățarea în rândul adulților.

Serviciul Eurodesk funcționează oficial ca structură suport pentru programul Erasmus+ al Uniunii Europene și oferă informații și îndrumări de înaltă calitate despre Europa tinerilor și celor care lucrează cu tinerii.

De asemenea, rețeaua europeană Eurodesk actualizează și gestionează conținutul informațional al Portalului european pentru tineret al Comisiei Europene care se adresează tinerilor care trăiesc, învață și lucrează în Europa.

Programe de genul Educația pe tot parcursul vieții (Life Long Learning - LLL) au devenit o prioritate a sistemelor de învățământ la nivel global. Chiar dacă rolul educației de bază, formale, rămâne esențial, învățarea permanentă, împreună cu educația nonformală, vin să personalizeze și să dezvolte aptitudini cât mai aproape de cerințele pieței și societății, dar și de priceperea și sufletul celui care învață.

Punctul forte al acestor programe este acela că plasează responsabilitatea individului în centrul procesului de învățare - lucru valabil și pentru educația neformală, care se regăsește ca metodă de formare în activitățile programelor europene de învățare pe tot parcursul vieții. De altfel, cele trei concepte - formal, informal și nonformal - se completează reciproc în cadrul programelor de învățare continuă. Pe scurt, dacă educația formală, oficială, are loc într-o instituție de învățământ - școală, facultate etc., iar

educația informală reprezintă influențele spontane sau neorganizate din mediu, familie, grup de prieteni, mass-media etc. asupra individului, educația nonformală vine să personalizeze și să dezvolte acasă, la locul de muncă, în comunitate și, uneori, la școală, în afara curriculei oficiale, acele competențe, aptitudini, cunoștințe pe care fiecare le simte mai aproape de suflet. Educația formală creează baza, apoi aceasta poate fi personalizată prin educația nonformală.

Deși se regăsesc ca metodă de formare și în programele menționate mai sus, activitățile de învățare nonformală sunt la ele acasă în cadrul programului european Tineret în Acțiune. Educația nonformală este flexibilă și are loc în afara mediului formal, școală, universitate etc., dar urmărește și o serie de obiective de învățare, fapt ce îl motivează și îl responsabilizează pe cel care învață. De altfel, acesta este implicat în mod direct și activ în procesul de educație nonformală. În funcție de specificul fiecărei țări, ea poate acoperi programe educaționale ce să contribuie la alfabetizarea adulților, la educația de bază pentru cei ce au părăsit sistemul formal de educație, la îmbunătățirea abilităților de viață și la locul de muncă, precum și la cultura generală.

Comisia Europeană a reunit inițiativele sale privind educația și formarea sub o singură umbrelă - Programul de învățare pe tot parcursul vieții. Acesta are patru subprograme - Comenius (învățământ preuniversitar), Erasmus (învățământ superior), Leonardo da Vinci (educație și formare profesională) și Grundtvig (educația adulților) - și oferă persoanelor de orice vârstă șansa de a studia oriunde în Europa. Începând cu perioada de finanțare 2007-2013, un program transversal a completat aceste patru subprograme, printre activitățile-cheie ale acestuia

numărându-se: cooperarea în domeniul politicii, limbile străine, tehnologiile informaționale și de comunicare, diseminarea și exploatarea eficientă a rezultatelor proiectelor. Jean Monnet este un alt program prin care executivul european încurajează predarea, reflecția și dezbaterile pe tema procesului de integrare europeană în cadrul instituțiilor de învățământ superior din lume.

Conform Standardului Internațional de Clasificare în Educație (ISCED, 1997), aprobat de UNESCO, programele de educație nonformală nu sunt obligate să urmeze un sistem gen „scară în trepte” și pot avea durate variate. Dacă pentru unele țări europene educația nonformală este o componentă a politicilor educaționale, există și state unde inițiativele pe această temă vin cu precădere din mediul privat sau ONG și unde abia încep să prindă contur strategiile privind relația formal-nonformal-informal.

La nivel european au existat mai multe inițiative, începând cu Strategia de la Lisabona, prin care s-au punctat câteva prevederi generale privind depășirea barierelor dintre educația formală și nonformală, recunoașterea formelor de educație nonformală și recunoașterea faptului că aceasta sporește șansele tinerilor de a-și dezvolta noi competențe și găsi un loc de muncă. Însă, mai sunt pași de făcut pentru a fi definită unitar la nivelul statelor-membre.

În Franța, de exemplu, activitățile extracurriculare sunt extrem de bine dezvoltate chiar de către stat. În Lituania, educația nonformală este văzută de către autorități drept componenta prin care se formează persoane inteligente, creative și capabile de a veni cu soluții fezabile și de a se implica în viața publică. Olanda are și ea o tradiție îndelungată în acest domeniu. Multe dintre activitățile tinerilor din timpul liber se desfășoară

în parteneriat cu școala. Polonia are o strategie națională pentru tineret, unde educația nonformală este o componentă importantă a acesteia. În România, conceptul de educație nonformală nu a fost încă definit într-o formulă care să fie universal acceptată și recunoscută. Totuși activitățile care pun accentul pe dezvoltarea unor abilități personale și profesionale în afara cadrului oficial încep să capete amploare, în special, în rândul tinerilor.

Prioritatea centrală a Programului de învățare pe tot parcursul vieții este să întărească contribuția adusă de educație și formarea profesională în atingerea obiectivului Lisabona de transformare a UE „în cea mai competitivă economie bazată pe cunoaștere din lume, capabilă de o creștere economică durabilă însoțită de o creștere cantitativă și calitativă a numărului locurilor de muncă și de o mai mare coeziune socială”, potrivit Comisiei Europene.

Programul „Leonardo da Vinci” (PLV) a fost inițiat și lansat de Uniunea Europeană în anul 1994, ca un program comunitar de cooperare transnațională în domeniul formării profesionale a forței de muncă, destinat îmbunătățirii calității sistemelor de formare profesională și implementării unor politici armonizate în statele-membre în domeniul formării profesionale a forței de muncă.

Comisia Europeană coordonează și cofinanțează acest program, care este operațional începând cu anul 1995. Ca urmare a rezultatelor favorabile obținute și pentru a asigura continuitatea în articularea și completarea inițiativelor țărilor europene în formarea profesională, Consiliul Uniunii Europene a hotărât, prin decizia din 26 aprilie 1999, implementarea celei de-a doua faze a Programului

„Leonardo da Vinci”. Programul urmărește creșterea calității, a caracterului inovator și a dimensiunii europene în sistemele și practicile de formare profesională. Contribuie la promovarea unei Europe a cunoașterii prin realizarea unui spațiu european de cooperare în domeniul educației și formării profesionale. Susține politicile statelor participante privind formarea profesională pe parcursul întregii vieți și dezvoltarea competențelor și aptitudinilor favorabile integrării profesionale.

Programul se adresează tuturor organismelor și instituțiilor publice și/sau private care intervin sau sunt interesate în acțiunile de formare profesională (FP), respectiv:

- instituții, centre și organisme de FP, de orice nivel, inclusiv universități;
- centre și organisme de cercetare tehnologică;
- întreprinderi, în special IMM, din sectorul public sau privat;
- organizații profesionale, inclusiv camere de comerț;
- parteneri sociali (sindicate, patronate);
- colectivități și organisme teritoriale;
- organizații nonprofit, organizații nonguvernamentale.

Instituția ce elaborează și prezintă propunerea de proiect este considerată promotor, iar dacă propunerea este aprobată, devine și contractantă, semnând contractul pe baza căruia se face finanțarea proiectului.

Educația și formarea profesională, dezvoltarea umană, competențele și migrația sunt interconectate. De aceea efortul depus pentru formarea și dezvoltarea resursei umane poate ajuta în redresarea crizelor de orice natură, cum a și gândit Desiderius Erasmus.

BIBLIOGRAFIE

1. Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale (Cedefop). În: <http://www.cedefop.europa.eu>
2. Fundația Europeană de Formare (ETF). În: <http://www.etf.europa.eu>
3. Comisia Europeană - Să înțelegem politicile Uniunii Europene: Educație, formare, tineret și sport, Bruxelles, 2014. În: http://europa.eu/pol/index_ro.htm
4. Commission européenne. - Livre blanc sur l'éducation et la formation. Enseigner et apprendre - Vers la société cognitive. Luxembourg: Office des publications officielles des Communautés européennes, 1995.
5. The Information Society Forum. - Networks for People and their Communities. Making the Most of the Information Society in the European Union, 1996.

Prezentat: 9 noiembrie 2018.

E-mail: frunze.oleg@gmail.com